Бекітілді
Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының «Қостанай қаласы білім бөлімінің Бауыржан Момышұлы атындағы мектеп-гимназиясы» КММ директоры Ерденова Ж.К.

Психологиялық-педагогикалық қолдау қызметі туралы ЕРЕЖЕ

1. Жалпы ережелер

1.1. Осы Ереже «Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының Қостанай қаласы білім бөлімінің Бауыржан Момышұлы атындағы мектеп-гимназиясы» КММ-нің психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің (бұдан әрі – ППҚҚ) мақсаттарын, міндеттерін, негізгі бағыттарын, қызметін ұйымдастыру мен жүзеге асыру тәртібін айқындайды.

1.2. Психологиялық-педагогикалық қолдау қызметі – білім алушыларды оқыту, тәрбиелеу, дамыту, әлеуметтік бейімдеу және олардың психологиялық әл-ауқатын қамтамасыз ету үшін қолайлы жағдайлар жасауға бағытталған мектеп мамандарының өзара іс-қимылының құрылымдық нысаны.

1.3. ППҚҚ қызметі Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы заңнамасына, балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау, кәмелетке толмағандардың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау мәселелерін реттейтін нормативтік құқықтық актілерге, осы Ережеге және мектептің жергілікті актілеріне сәйкес жүзеге асырылады.

1.4. ППҚҚ өз қызметін мектеп әкімшілігімен, педагогтермен, сынып жетекшілерімен, білім алушылардың ата-аналарымен немесе өзге де заңды өкілдерімен, ал қажет болған жағдайда білім беру, денсаулық сақтау, әлеуметтік қорғау жүйелерінің ұйымдары мен мамандарымен және профилактика субъектілерімен өзара іс-қимыл жасау арқылы жүзеге асырады.

1.5. ППҚҚ қызметінің негізгі қағидаттары:

- баланың құқықтары мен заңды мүдделерін сақтау;
- білім алушының қадір-қасиеті мен жеке ерекшеліктерін құрметтеу;
- құпиялылықты сақтау;
- заңнамада көзделген жағдайларда психологиялық көмек алудың ерiктілігі;
- қолдаудың кешенділігі мен жүйелілігі;
- мамандардың пәнаралық өзара іс-қимылы;
- профилактикалық бағыттылық;
- білім алушыларды кемсітуге және оларға қатысты стигматизацияға жол бермеу.

2. ППҚҚ қызметінің мақсаты мен міндеттері

2.1. ППҚҚ қызметінің мақсаты:

- білім алушылардың психикалық, тұлғалық, әлеуметтік және білім беру салаларында толыққанды дамуы үшін жағдайлар жасау;

- олардың психологиялық денсаулығын сақтау;
- табысты бейімделуі мен әлеуметтенуіне ықпал ету;
- қауіп факторларының алдын алу.

2.2. ППҚҚ негізгі міндеттері:

- білім алушыларға психологиялық-педагогикалық және әлеуметтік-педагогикалық көмек көрсету;
- оқыту, тәрбиелеу, әлеуметтік бейімделу және тұлғааралық өзара іс-қимыл барысында туындайтын қиындықтарды анықтау;
- құқық бұзушылықтардың, буллингтің, жанжалдық мінез-құлықтың, тәуелді және тәуекелді мінез-құлықтың алдын алу бойынша профилактикалық жұмысты ұйымдастыру;
- білім алушылардың қауіпсіз мінез-құлық, эмоциялық тұрақтылық, жауапкершілік және сындарлы өзара іс-қимыл дағдыларын қалыптастыруға ықпал ету;
- оқуда, бейімделуде, құрдастарымен және ересектермен қарым-қатынас жасауда қиындықтарға тап болған білім алушыларға көмек көрсету;
- ерекше назар аударуды қажет ететін кәмелетке толмағандарға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету;
- білім алушыларға, педагогтерге және ата-аналарға психологиялық ағарту жұмыстарын жүргізу;
- ата-аналар мен педагогтердің психологиялық-педагогикалық құзыреттілігін арттыру;
- сынып ұжымдарында және жалпы мектепте қолайлы психологиялық ахуал қалыптастыруға ықпал ету;
- балаларды тәрбиелеу, дамыту және олармен өзара қарым-қатынас жасау мәселелері бойынша ата-аналарға консультациялық көмек көрсету;
- профилактикалық және түзету-дамыту іс-шараларын әзірлеуге және іске асыруға қатысу;
- ерекше білім беру қажеттіліктерін анықтау және білім алушылардың табысты оқуы мен дамуы үшін қажетті жағдайларды айқындау;
- білім беру процесінің барлық кезеңдерінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар (бұдан әрі – ЕБҚ) білім алушыларға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсетуді қамтамасыз ету;
- білім алушының білім беру қажеттіліктері мен жеке мүмкіндіктерін ескере отырып, психологиялық-педагогикалық қолдаудың жеке шараларын әзірлеуге және іске асыруға қатысу;
- ЕБҚ бар білім алушыларды оқыту, тәрбиелеу және олармен өзара іс-қимыл жасау мәселелері бойынша педагогтерге консультациялық және әдістемелік көмек көрсету;
- ЕБҚ бар білім алушылардың дамуы, оқуы, тәрбиесі және әлеуметтік бейімделуі мәселелері бойынша ата-аналарға немесе өзге де заңды өкілдеріне консультация беру;
- өз құзыреті шегінде психологиялық-педагогикалық қолдау мамандарымен, педагогтермен, ата-аналармен және басқа да мамандармен өзара іс-қимыл жасау.

ППҚҚ қызметінің негізгі бағыттары

Қызмет төмендегі бағыттар бойынша жүзеге асырылады.

3.1. Диагностикалық бағыт

- Қызметтің жұмыс жоспарына және қолданыстағы нормативтік талаптарға сәйкес психологиялық-педагогикалық диагностика жүргізу.
- Диагностика төмендегілерді зерделеуге бағытталуы мүмкін:
  - білім алушылардың бейімделу ерекшеліктері;
  - эмоциялық жай-күйі;
  - тұлғааралық қарым-қатынастары;
  - оқу мотивациясының ерекшеліктері;
  - коммуникативтік дағдыларының даму деңгейі;
  - баланың психологиялық әл-ауқатына әсер ететін факторлар.
- Диагностика нәтижелері одан әрі қолдау шараларын айқындау үшін пайдаланылады.

3.2. Консультациялық бағыт

Жеке және топтық консультациялар төмендегі тұлғаларға ұсынылады:

- білім алушыларға;
- ата-аналарға немесе заңды өкілдерге;
- педагогтерге;
- сынып жетекшілеріне;
- мектеп әкімшілігіне.

Консультациялар оқыту, тәрбиелеу, бейімделу, ата-ана мен бала арасындағы қарым-қатынас, жанжалдар, құрдастарымен қарым-қатынас жасау және ППҚҚ мамандарының құзыретіне кіретін басқа да мәселелер бойынша жүргізіледі.

3.3. Профилактикалық бағыт

Төмендегілердің алдын алуға бағытталған іс-шаралар өткізіледі:

- құқық бұзушылықтар мен құқыққа қайшы мінез-құлықтың;
- буллинг пен кибербуллингтің;
- жанжалды жағдайлардың;
- тәуекелді мінез-құлықтың;
- психобелсенді заттарды қолданудың;
- интернеттегі қауіп-қатерлердің;
- әлеуметтік бейімделмеушіліктің;
- эмоциялық әл-ауқаттың бұзылуының.

3.4. Түзету-дамыту бағыты

Төмендегілерді дамытуға бағытталған жеке және топтық жұмыстар ұйымдастырылады:

- эмоциялық интеллект;
- коммуникативтік дағдылар;
- өзін-өзі реттеу дағдылары;
- сындарлы мінез-құлық;
- өзіне деген сенімділік;
- жанжалды жағдайларды бейбіт жолмен шешу қабілеті.

3.5. Ағартушылық бағыт

Төмендегі іс-шаралар ұйымдастырылады:

- психологиялық дәрістер;
- семинарлар;
- тренингтер;
- сынып сағаттары мен ақпараттық сағаттар;
- ата-аналарға арналған жалпыға бірдей ағарту жұмыстары;
- консультациялық кездесулер;
- ақпараттық жадынамалар мен ұсынымдарды тарату.

3.6. Әлеуметтік-педагогикалық бағыт

Әлеуметтік және педагогикалық мәселелерді шешуде білім алушылар мен отбасыларға көмек көрсету, ата-аналармен, сынып жетекшілерімен және профилактика субъектілерімен өзара іс-қимыл жасау.

3.7. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларды психологиялық-педагогикалық қолдау

ЕБҚ бар білім алушылармен жұмыс олардың жеке ерекшеліктерін, білім беру қажеттіліктерін, мүмкіндіктерін, мамандардың ұсынымдарын және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларда тиісті ұйымдардың қорытындыларын ескере отырып жүзеге асырылады.

Қолдаудың негізгі бағыттары:

- білім алушының жеке білім беру және психологиялық-педагогикалық қажеттіліктерін зерделеу;
- білім алушыны оқыту мен тәрбиелеу үшін қажетті жағдайларды айқындауға ПМПҚ мамандарының қатысуы;
- мамандардың құзыреті шегінде білім алушының бейімделу, даму және әлеуметтену динамикасын психологиялық-педагогикалық бақылау және бағалау;
- жеке және топтық түзету-дамыту әрі профилактикалық жұмыстарды ұйымдастыру;
- білім алушыларға білім беру ортасына бейімделу кезінде психологиялық және әлеуметтік-педагогикалық көмек көрсету;
- коммуникативтік, әлеуметтік, эмоциялық және оқу дағдыларын дамытуға ықпал ету;
- ЕБҚ бар білім алушылармен өзара іс-қимылды ұйымдастыру мәселелері бойынша педагогтерге консультациялық және әдістемелік көмек көрсету;
- психологиялық-педагогикалық қолдаудың жеке жоспарлары мен іс-шараларын әзірлеуге, іске асыруға және мониторинг жүргізуге қатысу;
- білім алушының ата-аналарымен немесе өзге де заңды өкілдерімен өзара іс-қимыл жасау;
- қажет болған жағдайда Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен психологиялық-медициналық-педагогикалық қолдау көрсететін ұйымдармен және мамандармен өзара іс-қимыл жасау;
- ЕБҚ бар білім алушылардың сабаққа, сабақтан тыс, тәрбие және мектептің қоғамдық қызметіне қатысуы үшін жағдайлар жасау;
- білім алушылар мен педагогтердің ЕБҚ бар балаларға толерантты қарым-қатынасын қалыптастыруға ықпал ету;

- ЕБҚ бар білім алушыларды кемсіту, стигматизациялау, буллинг және әлеуметтік оқшаулау жағдайларының алдын алу.

4. Қызметті ұйымдастыру

4.1. ППҚҚ өз қызметін мектеп директоры бекітетін жылдық жұмыс жоспарына сәйкес жүзеге асырады.

4.2. ППҚҚ құрамына:

- басшының орынбасарлары;
- педагог-психолог;
- әлеуметтік педагог;
- арнайы педагогтер;
- педагог-ассистенттер;
- кәсіптік бағдар беруші педагог;
- сынып жетекшілері;
- өз құзыреті шегінде мектептің басқа да мамандары кіреді.

4.3. ППҚҚ қызметіне басшының орынбасарлары жетекшілік етеді.

4.4. ППҚҚ мамандары білім алушыларды қолдау жөніндегі іс-шараларды жоспарлау және іске асыру кезінде өзара іс-қимыл жасайды.

4.5. Қажет болған жағдайда жекелеген мәселелерді шешу үшін Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес медицина қызметкерлері, білім беру ұйымдарының мамандары, құқық қорғау органдарының, әлеуметтік қорғау органдарының өкілдері және басқа да мамандар тартылуы мүмкін.

5. Білім алушылармен жұмыс

5.1. Білім алушылармен жұмыс олардың жасын, жеке ерекшеліктері мен қажеттіліктерін ескере отырып жүзеге асырылады.

5.2. Жұмыстың негізгі нысандары:

- жеке консультациялар;
- топтық сабақтар;
- тренингтер;
- профилактикалық әңгімелер;
- бақылау;
- диагностикалық іс-шаралар;
- түзету-дамыту жұмыстары;
- ағартушылық іс-шаралар.

5.3. Өмірлік қиын жағдайға тап болған және ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларға ерекше назар аударылады.

5.4. Мамандардың араласуын қажет ететін мән-жайлар анықталған жағдайда ППҚҚ өз құзыреті шегінде одан әрі қолдау көрсету тәртібін айқындайды.

5.5. ЕБҚ бар білім алушылармен жұмыс жүргізу кезінде ППҚҚ мамандары білім алушының жасын, жай-күйін, жеке ерекшеліктерін, білім беру қажеттіліктері мен мүмкіндіктерін ескере отырып, жеке тәсілді қамтамасыз етеді.

Ата-аналармен жұмыс

6.1. ППҚҚ ата-аналарға төмендегі мәселелер бойынша психологиялық-педагогикалық ағарту жұмыстарын ұйымдастырады:

- балалардың жас және жеке ерекшеліктері;
- тәрбие мәселелері;
- ата-ана мен бала арасындағы қарым-қатынас;
- психологиялық қауіпсіздік;
- буллингтің алдын алу;
- интернет қауіпсіздігі;
- құқық бұзушылықтардың алдын алу;
- балалардың қауіпсіз мінез-құлқы;
- білім алушылардың эмоциялық әл-ауқаты.

6.2. Ата-аналармен жұмыс жүргізу нысандары:

- ата-аналарға арналған дәрістер;
- ата-аналарға арналған жалпыға бірдей ағарту жұмыстары;
- консультациялар;
- тақырыптық кездесулер;
- практикалық семинарлар;
- жеке әңгімелесулер;
- ақпараттық жадынамалар мен ұсынымдар.

6.3. Қажет болған жағдайда ППҚҚ өз құзыреті шегінде отбасыларға әлеуметтік-педагогикалық және психологиялық қолдау көрсетеді.

6.4. ЕБҚ бар білім алушыларды қолдау кезінде ППҚҚ ата-аналармен немесе өзге де заңды өкілдермен төмендегі мәселелер бойынша өзара іс-қимыл жасайды:

- баланың жеке ерекшеліктері мен білім беру қажеттіліктері;
- баланың білім беру ортасының жағдайларына бейімделуі;
- оқыту мен тәрбиелеуді ұйымдастыру;
- коммуникативтік, әлеуметтік және тұрмыстық дағдыларды дамыту;
- эмоциялық әл-ауқат және психологиялық қауіпсіздік;
- баланың құрдастарымен және педагогтермен өзара қарым-қатынасы;
- мамандардың ұсынымдарын іске асыру;
- баланың дамуы мен әлеуметтенуі мәселелері бойынша мектеп пен отбасының бірлескен жұмысын ұйымдастыру.

6.5. ЕБҚ бар білім алушыны психологиялық-педагогикалық қолдау іс-шараларын жоспарлауға және іске асыруға ата-аналар немесе өзге де заңды өкілдер Қазақстан Республикасының заңнамасы талаптарын ескере отырып тартылады.

6.6. ППҚҚ баланың қадір-қасиетін құрметтеу, құпиялылықты сақтау, кемсітуге жол бермеу және Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген шектерде ата-аналардың немесе өзге де заңды өкілдердің пікірін ескеру қағидаттарының сақталуын қамтамасыз етеді.

7. Педагогтермен өзара іс-қимыл

7.1. ППҚҚ педагогтерге білім алушыларды психологиялық-педагогикалық қолдау мәселелері бойынша консультациялық және әдістемелік көмек көрсетеді.

2. Қызмет мамандары:
- педагогикалық кеңес отырыстарына;
- әкімшілік жанындағы кеңестерге;
- профилактикалық бағыттағы отырыстарға;
- білім алушылардың бейімделуі мен әлеуметтенуі мәселелерін талқылауға;
- профилактикалық іс-шараларды әзірлеуге қатысады.

7.3. ППҚҚ сынып жетекшілеріне білім алушылармен және олардың ата-аналарымен өзара іс-қимыл жасаудың тиімді нысандарын таңдауда көмек көрсетеді.

7.4. ЕБҚ бар білім алушыларды жеке психологиялық-педагогикалық қолдау іс-шараларын іске асыру кезінде педагогтер мен ППҚҚ мамандары өзара іс-қимыл жасайды.

7.5. Қажет болған жағдайда ЕБҚ бар білім алушыларды қолдауды ұйымдастыру мәселелері ППҚҚ отырыстарында, әкімшілік жанындағы кеңестерде және қатысушылардың құзыреті шегіндегі пәнаралық өзара іс-қимылдың өзге де нысандарында қаралады.

8. ППҚҚ құжаттамасы

8.1. ППҚҚ белгіленген талаптарға сәйкес төмендегі құжаттаманы жүргізеді:
- ППҚҚ-ның жылдық жұмыс жоспары;
- ППҚҚ мамандарының жұмыс жоспарлары;
- консультациялар журналдары;
- диагностикалық материалдар;
- түзету-дамыту жұмыстарының бағдарламалары;
- талдамалық анықтамалар мен есептер;
- профилактикалық және ағартушылық жұмыс материалдары;
- отырыстардың хаттамалары;
- ерекше назар аударуды қажет ететін білім алушыларды қолдау жөніндегі құжаттама;
- ақпараттық және әдістемелік материалдар.

Құжаттама дербес деректерді және құпия ақпаратты қорғау туралы заңнама талаптарын сақтай отырып сақталады және пайдаланылады.

9. ППҚҚ мамандарының құқықтары мен міндеттері

9.1. ППҚҚ мамандарының құқығы бар:
- өз жұмысына қажетті ақпаратты өз құзыреті шегінде алуға;
- білім алушыларды қолдауға байланысты мәселелерді талқылауға қатысуға;
- қызмет жұмысын жетілдіру жөнінде әкімшілікке ұсыныстар енгізуге;
- педагогтермен және ата-аналармен өзара іс-қимыл жасауға;
- кәсіби біліктілігін арттыруға.

9.2. ППҚҚ мамандары міндетті:
- білім алушылардың құқықтары мен заңды мүдделерін сақтауға;
- кәсіби әдеп нормаларын сақтауға;
- алынған ақпараттың құпиялылығын қамтамасыз етуге;
- өз кәсіби құзыреті шегінде әрекет етуге;

- тиісті шаралар қабылдауды талап ететін жағдайлар туралы әкімшілікті уақтылы хабардар етуге;
- қажетті құжаттаманы жүргізуге.

10. Жауапкершілік

10.1. ППҚҚ мамандары өздеріне жүктелген міндеттердің сапалы және уақтылы орындалуына Қазақстан Республикасының заңнамасына және мектептің жергілікті актілеріне сәйкес жауапты болады.

10.2. ППҚҚ қызметін ұйымдастыру үшін қызмет басшысының орынбасары өзіне жүктелген өкілеттіктер шегінде жауапты болады.

11. Қорытынды ережелер

11.1. Осы Ереже мектеп директоры бекіткен сәттен бастап қолданысқа енгізіледі.

11.2. Осы Ережеге өзгерістер мен толықтырулар белгіленген тәртіппен енгізіледі.

11.3. Білім алушыларды психологиялық-педагогикалық қолдау мәселелерін реттейтін Қазақстан Республикасының заңнамасы өзгерген жағдайда Ереже қайта қаралуға жатады.